

 [instagram.com/harmonija_knjige](https://www.instagram.com/harmonija_knjige)
 [facebook.com/harmonija_knjige](https://www.facebook.com/harmonija_knjige)
www.harmonijaknjige.rs

NASLOV ORIGINALA:

Chris Wark
Chris Beat Cancer

Copyright © 2018 by Hay House, Inc.
Originally published in 2018 by Hay House, Inc.
Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2019

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Marina Sabovljević

UREDNIK IZDANJA:

Milica Simić

PREVOD:

Nenad Trnavac

LEKTURA I KOREKTURA:

Borka Slepčević

DIZAJN KORICE:

Siniša Subotić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1000

IZDAVAČ:

Publik praktikum
Dobrovoljačka 10/I, Zemun
office@publikpraktikum.rs
011/4202 544; 011/4202 545

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN 978-86-6035-642-2
COBISS.SR-ID 275698444

KRIS VORK

**KAKO JE KRIS
POBEDIO RAK**

HARMON**IA**

Ova knjiga je posvećena:

MOJIM PRIJATELJIMA, ČLANOVIMA KLUBA ZA RAK,

koji su se zatekli na ovom neočekivanom putovanju i odvažno se suočavali sa strahom, patnjom i nesigurnošću svakog dana, preduzimajući krupne korake kako bi opstali i preživeli.

MOJIM RODITELJIMA, DEJVIDU I KETRIN VORK,

koji su me voleli, ohrabivali, verovali
u mene i uvek bili uz mene. Uvek.

MOJOJ SUPRUZI, MAJKI,

koja mi je rekla „da“, kroz sve prolazila sa mnom
i podarila mi divnu porodicu. Ti si ljubav mog života
i moj najbolji prijatelj na celom svetu.

MOJIM ĆERKAMA, MARIN I MAKENZI,

koje su moja najveća radost u životu,
najveći ponos i koje me vrte oko svojih prstića.

SADRŽAJ

<i>Uvod</i>	9
PRVO POGLAVLJE:	Pravo u džunglu 15
DRUGO POGLAVLJE:	Opstanak najbolesnijih 37
TREĆE POGLAVLJE:	Kako doktor kaže..... 55
ČETVRTO POGLAVLJE:	Smrt kao izvor profita 67
PETO POGLAVLJE:	Nemojte misliti da želim da zaradim na vama.... 87
ŠESTO POGLAVLJE:	Slon u čekaonici 97
SEDMO POGLAVLJE:	Mentalitet pobeđe nad rakom..... 103
OSMO POGLAVLJE:	Biljke protiv zombija 115
DEVETO POGLAVLJE:	Herojske doze: ishrana protiv raka..... 131
DESETO POGLAVLJE:	Izgradnja novog tela 155
JEDANAESTO POGLAVLJE:	Izbacivanje smeća 171
DVANAESTO POGLAVLJE:	Idemo u akciju..... 197
TRINAESTO POGLAVLJE:	Pod pritiskom..... 217
ČETRINAESTO POGLAVLJE:	Duhovno isceljenje..... 225
<i>Epilog</i>	237
<i>O autoru</i>	240

UVOD

Bilo je rano jutro i svetlost ulične rasvete obasjavala je ivice roletni na prozoru naše spavaće sobe. Dakota, naš plavooki mešanac haskija, ležala je s glavom na šapama, ali su joj oči bile otvorene. Piljila je u mene kao da me pita: *Šta to radiš?*

Lagano sam ustao iz kreveta, na prstima prešao preko sobe i polako otvorio klizna vrata kupatila pokušavajući da budem što tiši da ne bih probudio usnulog zmaja, moju ženu, Majku. Točkići su oštro zaškripali kotrljajući se po žlebu, a u noćnoj tišini to je zvučalo kao eksplozija. Zaustavio sam dah. Majka je i dalje spavala. Uzeo sam patike i trenerku, išunjabo se iz kupatila i rukom pokazao Dakoti da krene za mnom. Ona se protresla zveckajući privescima na ogrlici, a onda protutnjala kroz sobu. Majka je počela da se meškolji u snu, zatim se okrenula na drugu stranu. Bilo je vreme da zbrišem.

Nikada nisam bio ljubitelj trčanja zarad samog trčanja, i prošlo je već nekoliko godina otkako sam prestao s tim, ali nakon operacije abdomena i dugog ležanja u krevetu, kada gotovo nisam ni mogao da hodam, počeo sam da cenim sve te sitnice koje sam ranije olako shvatao.

Napolju, na ledenom februarskom vazduhu, duboko sam udahnuo i zadržao dah sve dok u grudima i glavi nisam osetio pritisak ubrzanog pumpanja srca. Tada sam izdahnuo, osećajući kako mi se pluća prazne, pa sam potrčao niz ulicu. Nisam imao dobru koordinaciju pokreta, osećao sam se prilično nezgrapno, poput Limenog iz *Čarobnjaka iz Oza*. Zglobovi, mišići i tetive i dalje su funkcionisali, ali njihova saradnja nije bila baš na najboljem nivou. Zaleđen, neravan i ispucao trotoar delovao mi je rizično i zastrašujuće, ali nakon

KAKO JE KRIS POBEDIO RAK

jednog minuta nesprenog džogiranja nizbrdo, sve je polako počelo da dolazi na svoje mesto, te sam se opustio a samopouzdanje mi je poraslo.

Skrenuo sam istočno. Na udaljenom kraju parkinga februarsko sunce virilo je iznad drvoreda. Obasjalo mi je lice i bilo je veličanstveno.

Ubrzao sam trčanje istežući noge sve dok nisam dostigao krajnju granicu. Tada sam ubacio u najveću brzinu i u sprintu pojurio ka svetlosti. Imao sam osećaj da su mi noge rasklimane, kao da se svakog časa mogu otkaçiti s trupa. Koncentrisao sam se da ih što bolje kontrolišem. Srce mi je dobovalo, pluća su me zbolela, noge su mi gorele, ali sam nastavio da trčim. Dok sam trčao preko parkinga, iz uglova očiju potekle su mi suze. Vetar mi je šuštao u ušima. Ponovo sam se osećao živim. Trčao sam kao da mi život zavisi od toga. „Ima da živim”, glasno sam rekao sebi. „Ima da živim.”

Rak kao borba ili bitka predstavlja pogrešno shvatanje ove bolesti. Čelije raka nisu uljezi. To su naše čelije s našim DNK materijalom. Mi nismo samo nosioci raka, rak je *deo nas*. Prisustvo malignog tumora posledica je kvara u funkconisanju organizma. Oštećene čelije mutiraju i počinju nenormalno da se ponašaju, a sistem za otkrivanje i uklanjanje ovih mutant-čelija otkazuje, što im omogućava da se ubrzano razmnožavaju deobom i prodru u okolno tkivo, koje onda oštećuju tumorima i lezijama. Rak je stanje koje stvara samo telo i koje isto to telo može da ukloni pod uslovom da mu se obezbede odgovarajuća ishrana i nega.

Kako je Kris pobedio rak naziv je koji sam pre mnogo godina izabrao za svoj blog zato što je upečatljiv, razumljiv i lako se pamti. To je postao nadimak po kome me prepoznaju čitaoci bloga i pratioci na društvenim mrežama, pa se tako nametnuo kao očigledan izbor za naziv ove knjige. Međutim, godine istraživanja i razmišljanja promenile su mi perspektivu. Iako je tačno da čelije raka treba ili da umru, ili da se vrate u normalno stanje, više ne posmatram rak kao neprijatelja koga treba savladati i uništiti, kao bitku koja se vodi do pobede ili poraza. Rak nije nešto protiv čega treba da se borite. Rak je nešto što treba da iscelite.

Svrha ove knjige jeste da vam ispričam svoju priču, objasnim metode koje smo mnogi drugi i ja uspešno koristili za isceljenje

i da podelim s vama sve što sam naučio o moći određenih oblika ishrane i načina života, kao i o zamkama industrije koja profitira na obolelima od raka. Ovde se nalaze najvažnije informacije koje sam stekao iz ličnog iskustva i u toku četrnaestogodišnjeg nezavisnog istraživanja. Većinu tih informacija zvanična medicina ignoriše ili odbacuje uprkos ogromnoj količini naučnih dokaza i empirijskih potvrda. Ko što ćete videti u ovoj knjizi, istraživanje je zaista dokumentovano i potpuno otvoreno za dalji razvoj.

Tokom prethodne decenije upoznao sam ljude iz čitavog sveta koji su iscelili rak prirodnim putem, bez ikakvih medicinskih intervencija, kao i ljude koji su uspeli da se iscele od raka nakon što su bez ikakvog uspeha prošli kroz čitav tretman konvencionalne medicine pa su poslani kući da umru. Ti ljudi nisu zdravstveni fenomeni. Niko od njih nije natčovek. Oni su isti kao svi drugi. Zahvaljujući internetu i društvenim mrežama, uspeo sam da ih pronađem i uporedim sve njihove strategije. Razgovarao sam s mnogima od njih, i ako posvetite dovoljno vremena prikupljanju njihovih saznanja i upoređivanju metoda koje su koristili, pronaći ćete zajedničke niti koje se ne mogu ignorisati. Revolucija u lečenju raka je u punom jeku, i do prekretnice samo što nije došlo.

Nisam lekar, niti sam naučnik. Ja sam samo čovek koji se umesto hemoterapije opredelio za ishranu i prirodne, netoksične oblike terapije. Kada mi je dijagnostikovao rak, nisam mnogo znao o zdravlju i ljudskom telu, ali počeo sam da gutam sve informacije koje sam pronalazio i tako sam otkrio zapanjujuće činjenice koje su mi promenile život i povratile zdravlje. Sve što sam uradio ja, možete da uradite i vi.

Svakodnevno mi se obraćaju ljudi oboleli od raka. Često se nalaze na raskršću pokušavajući da odluče kako da pristupe svojoj bolesti. Svi idemo kroz život s različitim nivoima selektivnog neznanja, posebno u pogledu zdravlja i medicine. Neznanje je blaženstvo, ali znanje zahteva odgovornost. Ponekad prosto ne želimo da znamo određene informacije jer znanje podrazumeva da ćemo morati da donosimo teške odluke.

Kada jednom otvorite oči, ne možete se vratiti nazad. Kada otkrijete da postoje mnogi putevi ka zdravlju, može da vas obuzme uzbuđenje. Ali to takođe može da uzrokuje zbunjenost, strah, sumnju i stres.

KAKO JE KRIS POBEDIO RAK

Kada su moje ćerke bile male, dobili smo crno-belo mače koje smo nazvali Keš. Kada je Keš imao oko tri meseca, izveo sam ga napolje da se igra s nama u dvorištu. Čim sam iskoračio napolje, on se nakostrešio i zabio mi kandže u ruku. Pomazio sam ga po glavi i leđima pokušavajući da ga opustim, ali nisam uspeo.

U tom trenutku Keš je zapravo doživljavao preopterećenje informacijama od svih novih prizora, zvuka i mirisa iz spoljašnjeg sveta. Čim sam ga spustio na travu, zbrisao je u obližnji grm. I uvek kada bih ga nekako namamio da izađe i preneo ga na središte travnjaka, on bi se, poput strele, uputio ka žbunju i sakrio se. Instinktivno se štitio od nepoznatog.

Nakon nekoliko nedelja opreznog istraživanja, Keš se konačno opustio i počeo da se pentra po drveću, prati ptice, juri veverice, da se suprotstavlja psima iz susedstva i drema na suncu, bez ikakvog straha.

Svet zdravlja i isceljivanja možda je potpuno nova teritorija za vas, ali nema razloga za strah. Samo iskoračite u nepoznato, upijte sve što možete i apsorbujujte što je moguće više novih informacija. Imate moć da učite i da se razvijate, da zaključujete šta je istina i da otkrijete pravi put ka obnavljanju svog života i zdravlja.

Ove informacije dostupne su svakome ko želi da dođe do njih, ali za to je potrebno da budete tragači za znanjem. Osobi koja je zatvorena za nove ideje i koja misli da sve zna, ili da lekari sve znaju, ne može se pomoći na ovaj način.

Prvi pacijent oboleo od raka s kojim sam podelio svoja iskustva i uverenja bila je moja draga prijateljica Ketii. Često sam dugo razgovarao s njom objašnjavajući joj zašto sam se odlučio za prirodne terapije kako bih osnažio telo i pružio podršku procesu isceljenja, umesto za tretmane koji bi prouzrokovali još više štete. Na kraju jednog razgovora rekla mi je: „Kris, znam da si u pravu. Prosto znam da si u pravu. Ne bi trebalo da nastavim s hemoterapijom. Duboko u sebi osećam da to nije dobro. Hemoterapija je očajna – truje mi telo. Sve što govoriš ima smisla...” Ali bila je fizički, mentalno i emocionalno iscrpljena i suočavala se s ogromnim pritiskom porodice i lekara. Uprkos svojoj intuiciji i instinktima, nastavila je s konvencionalnom terapijom.

Ostatak njene priče dobro nam je poznat. Hemoterapija joj je u početku smanjila rak, ali se on nakon nekoliko meseci vratio još jači. Tada su je podvrgli još agresivnijim terapijama koje su joj uništile zdravlje. Nije prošlo ni godinu dana i ona je preminula. Za sobom je ostavila tri ćerke tinejdžerke i muža. Uvek kada vidim kako neko pati i umre prolazeći kroz bezbroj tura brutalnih terapija dok se drugi isceljuju, jača moja odlučnost da podelim svoju poruku nade. Istinske nade. Od raka može da se ozdravi.

Vlada zabluda da su članovi zajednice prirodnog isceljenja protivnici nauke, ali to nije tačno. Ja volim nauku. Uzbuđuju me naučna istraživanja, posebno u oblasti nauke o ishrani, i u ovoj knjizi najveću veliki broj njih. Ali važno je da nauku posmatramo u pravom svetlu. Nauka nije ekvivalent istini. Ona je pokušaj da se otkrije istina. Da je nauka isto što i istina, uvek bi bila u pravu. Međutim, slično današnjim vestima u medijima, postoje brojne objavljene naučne studije koje su međusobno protivrečne. To je dovelo do smanjenja poverenja u nauku u javnosti.

Pravi naučnik je večiti tragač za istinom koga pokreću radoznalost i žeđ za znanjem – neko ko, ma koliko da je strasno vezan za svoje zaključke i uverenja, uvek ima otvoren um za nova saznanja i uvek je spreman da, skromno i bez ikakvog opiranja, razmotri nove dokaze, da prizna da možda nije bio u pravu, da promeni stav i mišljenje. Tokom ljudske istorije naučna zajednica je, nažalost, uporno trovana dogmom prerušenom u skepticizam, arogantno je nametala aktuelne, zvanično proglašene istine, sve dok ih ne bi opovrgla sledeća generacija naučnika.

Naučno znanje neprestano evoluira, širi se i retko kad je konačno i „okamenjeno“. Dok ovo pišem, jedna od udarnih vesti u svetu kaže da su naučnici otkrili „novi organ“ u ljudskom telu pod nazivom *intersticijum*, i članovi naučne zajednice sada raspravljaju o tome da li uopšte da mu dodele status organa. Kada se radi o objavljivanju naučnih radova, veoma je bitno ko su ljudi koji su uključeni u taj proces. Uprkos prividnoj verodostojnosti, objavljivanje naučnog rada u naučnom časopisu sa stručnom recenzijom ne čini ga nužno tačnim, istinitim i kredibilnim. Naučno istraživanje lako može da bude pogrešno shvaćeno, izmanipulisano ili falsifikovano. Milioni dolara finansirali su i finansiraće naučna istraživanja samo kako bi

KAKO JE KRIS POBEDIO RAK

se pojačala određena propaganda, kao što je slučaj sa ozloglašanim istraživanjima koja je finansirala duvanska industrija da „dokaže“ da cigarete ne izazivaju rak – sve dok, godinama kasnije, nezavisna naučna istraživanja nisu dokazala da ipak izazivaju.

Kada naiđete na naučnu studiju, pre nego što prihvatite ili odbacite njene zaključke, treba bar da proverite ko ju je finansirao i ko ima koristi od njenih zaključaka. Generalno posmatrano, nezavisni naučni radovi, koje sprovode istraživači bez sukoba interesa i bez veza s industrijskim strukturama, i sa zaključcima koji se ne mogu tako lako unovčiti, obično su verodostojniji od, na primer, istraživanja o leku koje finansira kompanija koja taj lek proizvodi. Uvek, naravno, postoje izuzeci. Loša naučna praksa može opstati godinama, ali verujem da na kraju uvek pobedi dobra naučna praksa, baš kao i istina. U ovoj knjizi dao sam sve od sebe da naglasim uverljive naučne dokaze, dobru naučnu praksu iz više različitih izvora, da bih vam pomogao da se približite istini i da bih vam obezbedio moć da donosite odluke zasnovane na znanju – najbolje odluke po vas – kako biste preobrazili svoj život i povratili zdravlje.

PRAVO U DŽUNGLU

Zdravlje počinjemo da cenimo tek kada se pojavi bolest.

– Dr Tomas Fuler

Do dvadeset šeste godine uspeo sam da diplomiram na fakultetu, doženim se ljubavlju svog života, kupim trideset nekretnina za izdavanje, osnujem bend s planovima da snimimo album i odemo na turneju i baš sam dobio poziv da učestvujem u rijaliti emisiji na En-Bi-Siju. Odlično mi je išlo u životu. Kao dečak uvek sam imao osećaj da sam rođen za velika dela i moji snovi da se dokažem u svetu polako su se ostvarivali. Svakog jutra iskakao sam iz kreveta pun poleta i optimizma. Jedva sam čekao da vidim šta mi sve donosi budućnost. Osećao sam se nepobedivo. Nisam ni slutio da ću pet meseci kasnije sve svoje velike planove morati da podredim prostoj borbi za preživljavanje.

Majka i ja upoznali smo se na času istorije u trećem razredu srednje škole. Prethodnog leta zabavljala se s mojim drugom Rasom, ali dotad se nismo bili upoznali. Imala je plavi pramen u crnoj kosi. Nosila je *vans* patike. Na rancu je imala prišivenu zakrpu sa slikom jednog od mojih omiljenih bendova, *Kjur*. Bila je lepa i znao sam da je kul, pa sam seo pored nje. Imali smo isti muzički ukus

KAKO JE KRIS POBEDIO RAK

i isti smisao za humor. Bilo je lako nasmejati je, toliko lako da je nastavnica često morala da nas razdvoji i smesti na različite krajeve učionice. Nekoliko meseci kasnije, Majka i Ras su raskinuli, ali smo nas dvoje ostali prijatelji. Kretali smo se u istim društvenim krugovima i često smo se vikendima viđali na lokalnim rok i pank koncertima.

Nakon srednje škole Majka i ja upisali smo se na Univerzitet u Tenesiju – Noksvil. Većina naših prijatelja učlanila se u bratstva i sestrinstva na fakultetu, ali mi nismo bili zainteresovani za to, pa smo mnogo vremena provodili zajedno. I tako smo, korak po korak, na kraju prvog semestra zvanično postali par. Šest godina kasnije, na Dan zaljubljenih, zaprosio sam je. Tri meseca nakon toga diplomirao sam na poslovnom smeru Univerziteta u Memfisu i nisam imao nikakvo zaposlenje na vidiku.

Venčanje smo zakazali za septembar. Majka je radila puno radno vreme izdržavajući sebe, a ja sam se vratio kod roditelja i obavljao sam honorarne poslove u *Džej Kruu* slažući odeću i otključavajući mušterijama kabine za presvlačenje. Kako se venčanje približavalo, tako sam osećao sve veći pritisak da nađem posao dostojan svoje diplome i da konačno sredim svoj život. Nakon nekoliko razgovora za posao, prihvatio sam radno mesto u firmi za finansijsko planiranje. Imao sam odličnog mentora, uspostavio sam vredne poslovne kontakte i zarađivao sam dovoljno novca za pristojan život, ali proganjalo me je osećanje da se nalazim u pogrešnoj profesiji. Voleo sam da pomažem ljudima, ali nisam osećao strast prema poslovima vezanim za osiguranje i investiranje. Bilo mi je zabavno da svakog dana oblačim odelo i kravatu, ali sam ih ujedno doživljavao i kao kostim.

Jednog dana, dok sam sedeo na periodičnom sastanku u firmi, slušao šefa kako priča o strategijama ulaganja i posmatrao kako bezbroj puta briše oko kravatom, shvatio sam da ne želim da postanem nalik nikome u toj prostoriji. Nisam mogao da zamislim da samo zbog novca ostatak života provedem u profesiji koju ne volim.

Još od fakulteta maštao sam da postanem investitor u oblasti nekretnina i na vrhuncu svog nezadovoljstva finansijskom industrijom, kupio sam četiri nekretnine za izdavanje u roku od mesec dana. Upustio sam se u veliki rizik, ali sve vreme sam se osećao pun

života i uzbuđenja. Voleo sam da jurim povoljne prilike za ulaganje i da ih zgrabim pre konkurencije. Uživao sam u pregovaranju kako bih postigao najbolju moguću cenu. Voleo sam proces restauracije. Dopadala mi se ideja razvoja biznisa koji će me jednog dana izvući iz trke pacova i obezbediti mi finansijsku slobodu. Na kraju te godine, Majka i ja imali smo sedamnaest nekretnina za izdavanje, a ja sam dao otkaz u firmi kako bih se potpuno posvetio poslu s nekretninama. Zahvaljujući savetima nekoliko velikodušnih mentora, kao i ozloglašanim programima državnih kredita koji su stvarali finansijski mehur, Majka i ja uspeli smo da kupimo trideset jednu kuću za samo dve godine. Uživao sam u čitavom procesu usput gradeći reputaciju uticajnog trgovca nekretninama u Memfisu.

U tom periodu počeo sam da pevam i sviram gitaru u novom bendu pod nazivom *Arma sekreta* (što na portugalskom znači *tajno oružje*) zajedno s dugogodišnjim prijateljem/šurakom/bubnjarom Bredom Binom. Bio sam realan i nisam očekivao da zaradim mnogo novca od svog umetničkog poduhvata, a i već su bile prošle četiri godine otkako sam poslednji put bio član ozbiljnog benda. Sada sam, konačno, ponovo uživo nastupao, i bend *Arma sekreta* brzo se zahuktao.

Tog leta mi je drugi blizak prijatelj, Klej Harli, ispričao za novi rijaliti šou koji priprema stanica En-Bi-Si. Bio je ubeđen da je to idealna prilika za mene i ponudio mi je pomoć da napravim snimak za audiciju, što smo i uradili. Timu koji je birao učesnike svideo se moj snimak, pa su me zamolili da dođem u Nešvil na intervju pred kamerama. Skinuo sam paučinu s odela i kravate i odvezao se do Nešvila, gde sam se u hotelu sastao s dvojicom producenata emisije. Imao sam utisak da je intervju prošao odlično sve do samog kraja, kada mi je jedan od producenata rekao: „U redu, Krise, sada želim da pogledaš pravo u kameru i kažeš Donaldu Trampu zašto misliš da si baš ti sledeći šegrt.”

Taj zahtev me je zatekao potpuno nespremno jer nisam imao pojma o čemu se tačno radi u toj novoj emisiji, samo sam znao da podrazumeva rad za tajkuna u oblasti nekretnina, Donalda Trampa. Pored toga, osećao sam se nelagodno obraćajući se kameri umesto čoveku. Zbog svega toga rekao sam potpunu glupost, nešto poput: „Zdravo, Donalde. Veliki sam ljubitelj tvojih knjiga...” Ostatak je bla-

KAKO JE KRIS POBEDIO RAK

maža koje se sada jedva i maglovito sećam. U to vreme bio sam razočaran što me više nisu zvali, ali nisam bio iznenađen. Osim toga, ispostavilo se da je to što su me odbili za šou *Šegrt* bio zapravo preruseni blagoslov jer mi se pojavio jedan mali, dosadan problem.

Bio je u pitanju tup bol u stomaku koji se nasumično javljao i nestajao. Bio je dubok i nekako nejasan. Osećao sam ga, ali nisam mogao tačno da ga odredim. Takođe su mi se javljala i iznenadna probadanja u vidu oštrog bola od koga bi me oblio hladan znoj. Sećam se da sam mislio: „Uh, šta je sad ovo? Ovo nije normalno... Nadam se da nije ništa strašno.” S vremenom se pretvorilo u: „Uh, uh, evo ga opet.” Pošto sam bio veoma zauzet, a pri tome sam i klasičan muškarac koji ne voli da ide lekaru, mesecima sam sve to ignorisao misleći da je verovatno u pitanju čir i da će se stanje poboljšati. Telo je pokušavalo nešto da mi saopšti, ali ga nisam slušao.

Oduvek sam verovao da je ljudsko telo dizajnirano tako da se samo isceljuje. U ovom slučaju verovao sam da će se to desiti jer je dotad uvek tako bilo, ali nisam bio u pravu. Bol se postepeno pojačavao. Pored toga, stolica mi je bila tamna, a ponekad je u njoj bilo i krvi. Često sam se od snažnih bolova budio usred noći obliven hladnim znojem, s neizdrživim nagonom da odem u toalet. Ujutro bih se probudio osećajući se sasvim dobro, što je bio jedan od razloga za odlaganje posete lekaru.

Bolesti organa za varenje posebno su nezgodne jer lišavaju ishranu svakog užitka. Kada hrana postane uzrok bola, prestajte da jedete i počinjete da gubite težinu. Sa skoro sto devedeset centimetara visine i sedamdesetak kilograma već sam bio mršav; nisam ni imao kilograma za gubljenje. Bol se uglavnom javljao sat vremena nakon večere, a ponekad bih ga osetio i posle ručka.

Bol se pojačavao. Na kraju, nakon što sam nekoliko noći zaredom proveo sklupčan od bola na kauču, Majka me je ubedila da odem kod doktora. Uradili su mi analizu krvi i rendgenski snimak, ali nisu pronašli ništa osim blage anemije, pa su mi postavili pogrešnu dijagnozu i rekli mi da imam čir. Kada se ispostavilo da mi lek za čir uopšte ne pomaže, gastroenterolog je odlučio da uradi kolonoskopiju i endoskopiju (pregled donjeg i gornjeg dela gastrointestinalnog trakta), što znači da mi je nabio kameru tamo gde

sunce ne sija da bi malo razgledao unutrašnjost, a zatim mi je drugu kameru ugurao pravo niz grlo sa istim ciljem.

Kada sam se osvestio, pored mene je sedela Majka. Nalazili smo se u malom odeljku ograđenom zavesom, a ja sam još uvek ležao na bolničkom krevetu. Došao je doktor u pratnji sestre i rekao da mi je u debelom crevu pronašao tumor veličine loptice za golf, i da je upravo poslao uzorak u laboratoriju da utvrde da li je malignog karaktera.

Još uvek sam bio ošamućen od anestezije i mozak mi nije baš najbolje funkcionisao. Čitava ta scena izgledala mi je kao san koji nisam razumeo. Bio sam previše zbunjen da bih bio uznemiren. Majka je zaplakala na ramenu medicinske sestre, inače majke jednog od naših bliskih prijatelja iz crkve. Sam Bog ju je tada poslao, bila nam je velika uteha u tom trenutku i prvo od mnogih božanskih providenja na ovom mom putovanju.

Sledećeg dana telefon je zazvonio oko sedam sati ujutro. Doktor me je pozvao da mi kaže da imam rak. Rekao mi je: „Moramo što pre da te operišemo i izvadimo iz tebe ovo čudo pre nego što se raširi po celom telu. Hirurg će te pozvati da ti zakaže operaciju u najkraćem mogućem roku.“ Baš u tom trenutku strah je postao stvaran i osećao sam da mi se život potpuno zaustavio i ukopao u mestu. Bilo je to dva dana pre Božića. Imao sam dvadeset šest godina. I oboleo sam od raka.

Naravno, prva moja reakcija je bila: „Stvarno? Ovo je moj život? Ja sam, zapravo, mladić koji ima rak? Divno.“ Zbog dijagnoze sam se osećao bespomoćno, ranjivo i slabo. Da ne pominjem činjenicu da sam imao kolorektalni rak, što je, iz moje perspektive, slobodno moglo da se zove i rak u zadnjici jer prosto znaš da će svi to da pomisle. Povrh svega, u pitanju je bila bolest starijih ljudi. Sada sam bio mladić koji u zadnjici ima starački rak. Božanstveno. Bio sam sveden na predmet sažaljevanja i to mi se uopšte nije sviđalo. Ponižen i uvređen. Ego mi je bio uništen.

Kada smo saopštili vest porodici i prijateljima, bili su šokirani. Većina je zanemela jer nisu znali ni šta da kažu ni kako da reaguju. Nisam znao ni ja.

Pre dijagnoze imao sam osećaj da sve držim u rukama, da upravljam svojim životom. Ali kontrola je iluzija. Pre ili kasnije svi se suo-

KAKO JE KRIS POBEDIO RAK

čimo s okolnostima koje nas podsete na to koliko je život krhak i nađemo se u situacijama koje su izvan naše kontrole. To je istinski očaj.

Moja supruga i ja smo hrišćani. Volimo Isusa. Verujemo da je on sve ono što je tvrdio da jeste. Božji sin i Spasitelj. Verujemo da je Biblija Božja reč, večna istina. U vreme kada sam saznao dijagnozu, bili smo članovi male hrišćanske zajednice, a ja sam nedeljom svirao u crkvenom orkestru.

Ali vera mi je bila poljuljana. Nisam mogao da se oduprem mišlima: „Bože, zašto se ovo meni dešava? Zašto sam baš ja oboleo od raka? Ja sam jedan od dobrih momaka i zapravo pokušavam da učinim nešto dobro sa svojim životom!” Situacija je iznudila klasično pitanje: zašto se loše stvari dešavaju dobrim ljudima? Dok sam se borio s tim pitanjem, pao mi je na pamet deo iz Biblije, iz Poslanice Rimljanima 8:28:

„A znamo da onima koji ljube Boga sve ide na dobro, koji su pozvani po namerenju.”

Nisam razumeo zašto se rak meni dogodio, ali znao sam da Bog sve kontroliše i odlučio sam da verujem da će na kraju čitavu ovu situaciju preokrenuti na dobro. Sledeće nedelje izašli smo pred našu crkvenu zajednicu i saopštili joj vesti. Nervozno zamuckujući s knedlom u grlu, citirao sam Psalam 34:19:

„Mnogo nevolje ima pravednik, ali ga od svih izbavlja Gospod.”

Hirurg koji je trebalo da mi zakaže operaciju zaboravio je da me pozove. Ispostavilo se da je to bio još jedan blagoslov. Moj otac je tada pomenuo moju situaciju jednom svom kolegi koji je pozvao prijatelja, drugog gastroenterologa, i zamolio ga da me primi i dâ svoje mišljenje o mom stanju. Odmah me je primio i uputio me abdominalnom hirurgu koji je važio za najboljeg u Memfisu.

Otišao sam kod novog hirurga i zakazali smo operaciju za uklanjanje tumora rutinskom laparoskopskom resekcijom debelog creva. Objasnio mi je da će napraviti samo nekoliko malih rezova, dovoljnih za kameru i instrumente. Pitao sam ga koliko je ovakvih

PRAVO U DŽUNGLU

operacija dosad obavio. Odgovorio mi je: „Nekoliko stotina.” Sasvim dovoljno. Od preostalih detalja s tog sastanka sećam se jedino da su mu šake bile ružičaste i mesnate, što je bilo u potpunoj suprotnosti s njegovim bledim rukama. Pomislio sam: „Čoveče, garant ih mnogo pere.”

Utučenost, tuga i užas prožimali su porodično okupljanje za Božić te godine. Pokušavao sam da se ponašam normalno, ali sam bio suviše svestan svog stanja. Svi su znali da sam bolestan, ali malo ko je to pominjao. Šta je uopšte moglo da se kaže? Bio sam maligni slon u sobi.

Dan pred operaciju nisu mi dozvolili da jedem nikakvu čvrstu hranu osim želea. Majka i ja otišli smo nakon crkve u kineski restoran. Ona je uzela tanjir neke hrane koja je predivno mirisala. Ja sam pojeo tri porcije želea različite boje. Sledeći uputstva koja sam dobio, popio sam ogromnu količinu rastvora polietilen glikola, koji je trebalo da me pročisti te noći. Definitivno me je pročistio. Samo ću reći da je to bila luda vožnja i da se sve to nije odvijalo baš tako glatko.

UVEČE 30. DECEMBRA

Na dan operacije, Majka i ja došli smo u bolnicu veoma rano, u sedam ujutro. Žena koja me je primila imala je u svojoj kabini zakačen papir s tekstom: